

**OULDHEIDKUNDIGE VERENIGING
'OULD VORDEN'**

te Vorden

VORDENSE KRONYCK

Uitgave: juni 2003

INHOUD		p.
Van de Voorzitter		3
150 Jaar Vordense Apotheek	B. Veen	4
Het pand Dorpsstraat 4, 6, te Vorden	H.G. Wullink	12
Uit de Franse tijd	H.G. Wullink	14
't Verhaal van een fret	H.G. Wullink	16
Volk langs de weg	D.W. Borgman	18
Voor honderd jaar	H.G. Wullink	23
Verenigingsnieuws		26
Mededelingen		27
<i>Mien appelbeumken</i>		
Uut: <i>Hafstbluu</i> , van Max Holt (pseud. Frans Lebbink)		28

VAN DE VOORZITTER

Zo, zij ligt voor u, de Kronyck van juni 2003. Het zal voor u geen nieuws zijn wanneer ik u vertel dat onze vereniging over een zeer actieve redactie beschikt. Elke keer opnieuw weten de redactieleden wetenswaardige, of gewoon leuke artikelen te verzamelen om de Kronyck te vullen. Krijgen ze niet genoeg materiaal binnen van leden: geen nood, ze nemen zelf de pen ter hand en vullen de beschikbare ruimte op.

Zeer groot is dit keer de (eigen) bijdrage van Henk Wullink. Amusant is Het verhaal van een Fret. Interessant zijn de artikelen Het pand Dorpsstraat 4-6, Wetenswaardigheden uit de Franse tijd en Voor honderd jaar, een beschrijving van gebeurtenissen uit het begin van de vorige eeuw.

De heer Borgman komt met een leuk verhaal over 'volk' langs de weg in vroeger tijden.

Zeer interessant is ook het artikel over de apotheek in Vorden, van de heer Veen. Het is er de aanleiding toe geweest dat deze Kronyck in een aanzienlijk grotere oplage wordt uitgegeven. De uitgave is in belangrijke mate gesponsord door De Vordense Apotheek. Dit laatste niet zonder goede reden: het is de bedoeling dat er ca. 300 exemplaren worden afgenomen om onder relaties te verspreiden (red.).

Deze Kronyck sluit met een geinig gedicht van Max Holt: Mien Appelbeumpken.

Redactie: bedankt voor jullie inzet.

U, leden, wens ik veel leesplezier toe.

Hennie Reindsen

150 JAAR VORDENSE APOTHEEK

B. Veen

In 1853 vestigt zich de eerste apotheker te Vorden (1,2), Dit feit wordt in 1854 door de burgemeester van Vorden aan de Commissaris des Konings gemeld. Het is Frederik Willem Gallée (1827-1897), zoon van de eerste burgemeester van Vorden en broer van de derde burgemeester.

De eerste vestigingsplaats van de apotheek is een nieuwgebouwd huis, Het Molenblick, dat zich bevond op de plaats waar nu woonwinkel Helminck is gevestigd. Volgens overlevering zou de apotheek zich later ook nog en paar jaar in het pand Casa Mia bevinden. Ten slotte komt de apotheek naar Midwyck, waar deze nog steeds is gevestigd. Een bevestiging voor deze volgorde vindt men ook in de tegels op de vloer van de apotheek en in de gang van Casa Mia

De opvolger van F.W. Gallée is Willem Frederik van Mourik (geb. 1876). Over deze kleurrijke figuur deden onder de inwoners van Vorden vele verhalen de ronde. Bij toeval zijn er brieven over Van Mourik boven water gekomen. Mevrouw Ten Broek-Wijman, voormalig bewoonster van de Wehme, beschikte over een boek onder de titel Brieven aan en van Betje Boerhave (3), waarin ene Lucas Boerhave, in brieven aan zijn moeder, de persoon Van Mourik beschrijft. Van belang voor ons verhaal is dat deze Lucas Boerhave schrijft dat Willem van Mourik in 1892 naar Vorden verhuist.

Uit een van de geciteerde brieven in het bovengenoemde boek blijkt dat Lucas Boerhave in 1894, tijdens een bezoek, in de riante woning Midwyck wordt ontvangen. Hij krijgt daar een rondleiding in de naast het huis gelegen apotheek In de Koperen Vijzel. Later blijkt dat deze zelfde Lucas Boerhave zal trouwen met de jongere zuster van Willem van Mourik, genaamd Anna.

fig. 1: Uithangbord van de ANWB, betrekking hebbend op Van Mourik als benzinepomphouder.

fig 2: De benzinepomp voor de apotheek. (foto dateert van omstreeks 1920)

Willem van Mourik blijkt al spoedig meer te doen dan alleen apotheker zijn. In 1913 is hij de initiatiefnemer van de bekende Achtkastelentocht. Samen met zijn vrouw is hij ook medeoprichter van de afdeling Vorden van de Vereniging tot Nut van het Algemeen ('Het Nut').

Maar er worden door hem ook allerlei commerciële activiteiten ontplooid. Zo is hij al in een vroeg stadium de eerste benzinepomphouder van het dorp. Het bord van benzinedepot van de Nederlandse Wielrijdersbond (fig.1) en diverse overgeleverde foto's zijn hiervan getuige (fig. 2). Van Mourik is tevens de verzekeringsagent van de plaats Vorden. Deze portefeuille wordt na zijn dood in 1942 overgenomen door een assistente, die deze later zal overdoen aan de firma Van Zeeburg.

Interessant is dat Van Mourik ook rijexamens afnam. Hij beperkte zich er meestal toe de kandidaat een rondje rond de kerk te laten rijden, terwijl hij zelf op de stoep bleef staan. Uit overlevering is bekend, dat een bepaalde kandidaat tengevolge van de beperkingen van de auto de bocht niet in een keer kon halen. Toen van Mourik ook in de auto had plaatsgenomen en dit had vastgesteld, kreeg de kandidaat alsnog zijn rijbewijs.

Daarnaast werd ook aan sociaal werk gedaan, hetgeen blijkt uit de verhalen van de uitdelingen op de stoep van de apotheek ter gelegenheid van sinterklaas.

<p>No. 11</p> <p>Op heden is door den ondergeteekende afgeleverd aan:</p> <p><u>Koornblik</u></p> <p>wonende te <u>Vorden</u></p> <p>150 Gram <u>Kraaien vergift</u></p> <p><u>Vorden</u>, den <u>24 Mei 1919</u></p> <p><u>H. M. Oberink</u></p>	<p>No. 12</p> <p>De ondergeteekende verlangt, dat de Apotheker <u>H. P. van Mourik</u> te <u>Vorden</u></p> <p>hem aflevere</p> <p>150 Gram <u>Kraaien vergift</u></p> <p>Hij verklaart, dat dit vergift dienen moet <u>voor Kraaien</u></p> <p><u>Vorden</u>, den <u>24 Mei 1919</u></p> <p><u>J. Koornblik</u></p>
<p>No.</p> <p>Op heden is door den ondergeteekende afgeleverd aan:</p> <p><u>Rothmans</u></p> <p>wonende te <u>Vorden</u></p> <p>1 Gram <u>Stygehuin</u></p> <p><u>Vorden</u>, den <u>2 Juni 1919</u></p> <p><u>J. M. M. M. M.</u></p>	<p>No.</p> <p>De ondergeteekende verlangt, dat de Apotheker <u>H. F. V. M. M.</u> te <u>Vorden</u></p> <p>hem aflevere</p> <p>1 Gram <u>Stygehuin</u></p> <p>Hij verklaart, dat dit vergift dienen moet <u>voor Kraaien vergift</u></p> <p><u>Vorden</u>, den <u>2 Juni 1919</u></p> <p><u>H. J. Rothmans</u></p>

fig. 3: Een pagina uit het gifregister, dat nauwkeurig moest worden bijgehouden.

Na het overlijden van Van Mourik zet zijn weduwe de apotheek voort. Omdat zij niet in het bezit was van een diploma, moest zij om de apotheek te mogen leiden, gebruik maken van provisorsen. Van deze provisorsen is een en ander terug te vinden in het gifregister (fig. 3) van de apotheek, dat teruggaat tot 1917.

In 1942 en 1944 is sprake van mej. M.H. Toti. Vanaf 1944 van A. van den Berg en in 1946 van E. Antingh. Daarna komen we achtereenvolgens de namen M.A. Groot (1947), T.A. Zwart (1949-1955), C.B.J. van Haarlem (1956-1958) en E.A. Wiegman (1959-1962) tegen.

In 1963 moet de weduwe Van Mourik vanwege een wetswijziging, die het eigendom van apotheken tot exclusief recht van de apotheker bepaalt, afstand doen van de apotheek. Vanuit Den Haag meldt zich mevrouw H.M. van der Woude-van Gerven om de apotheek over te nemen. Zij heeft dan al een flink aantal jaren in Den Haag gewerkt, waar haar eigen apotheek is gesaneerd. Hoewel zij de apotheek met pand koopt, blijft mevrouw Van Mourik, na een ingrijpende verbouwing, tot haar overlijden in 1967(?) in Midwijck wonen. Tot dat moment woont mevrouw Van der Woude aan de Molenweg. Daarna neemt zij, samen met haar man, intrek in het pand.

Mevrouw Van der Woude draagt in 1979 haar apotheek over aan haar opvolger, de heer B. Veen. In 1979 wordt de apotheek drastisch verbouwd. Tot dat moment was slechts de helft van het koetshuis in gebruik en was er nog geen centrale verwarming. De zetpilmasse voor de zogenoemde 'ACCod' zetpillen (in de sterktes volwassenen, kinderen en mini) werden nog op de kachel in publieksruimte gesmolten. Het spoelen van de flessen door de tuinman, dhr. Oonk, gebeurde tot dat moment nog in de keuken, die op dat moment als bereidingsruimte dient.

Dit waren niet de enige veranderingen. Er kwam tot schrik van de assistentes een typemachine en in 1982 deed ook de computer zijn intrede in de apotheek. Hiermee is de Vordense apotheek een van de eerste honderd apotheken die volledig geautomatiseerd is. Door het mede helpen ontwikkelen en invoeren, in de jaren negentig, van de barcode-scanmethode voor de medicijnuitgifte loopt de apotheek voorop op het gebied van de automatisering.

Veen zelf betrok het pand, eerst als vrijgezel, maar is later, in 1982, gehuwd met mevrouw A. de Vries Reilingh.

Van Mourik en zijn vrouw hadden af en toe jonge mensen uit Indië in huis, die later nog wel eens terugkwamen, bijvoorbeeld om foto's te maken van de schouw. Pas in 1983 werd het huis bevolkt door eigen kinderen van de apotheker.

Tussen 1991 en 1993 kwam er tijdelijk een tweede apotheker, in de persoon van mevrouw J. Ideler. Dit was ook het moment waarop de apotheek haar huidige uiterlijk kreeg.

In 2000 besluit Veen dat met het oog op de toekomst dat het zinnig is het economisch eigendom over te dragen aan de Mediveen Groep.

Het jaar daarop komt er een dienst-apotheek in de regio, dit laatste mede als gevolg van de totstandkoming van de huisartsenpost in Het Spitaal. De jongste van de apotheken in de regio, de apotheek in Warnsveld, neemt op dat moment de diensten over. Hiermee komt er een eind aan een periode van 148 jaar, waarin de apotheek dag en nacht bereikbaar was voor spoedeisende hulp.

In 2003 draagt Veen het beheer van de apotheek over aan mevrouw M. Kroonen en is nog tweede apotheker.

Apotheek = Vorden.

W. F. van Mourik,
APOTHEKER.

Laboratorium voor
Scheikundig Onderzoek.

Minerale Wateren en Bronzouten. - Verbandstoffen.

Artikelen voor Ziekenverpleging.

BENZINE voor Automobielen en Motorfietsen.

Consulaat A. N. W. B.

fig. 4: Advertentie van apotheker Van Mourik in een vroege uitgave van een VVV-gids (ca. 1905), waaruit ook blijkt dat hij zich nog met diverse andere activiteiten bezig hield.

Veel personen uit Vorden hebben in de loop der tijd op enigerlei wijze met de apotheek te maken gehad. Het bleek echter ondoenlijk om in deze context alle mensen die ooit in de apotheek hebben gewerkt, zoals de assistentes, schoonmaaksters, maar ook de mensen die nog hebben 'gediend' in het huis, te noemen.

Van Pharmacie naar Farmacie

Vanaf het moment dat er een apotheek wordt gevestigd in Vorden is de wereld van de artseneijbereidkunst in beweging geweest. In het boek *Publieke Werken*, van Thomas Rosenboom, wordt aan de hand van de figuur van apotheker Anijs beschreven hoe apothekers in de periode aan het eind van de 19e eeuw werkten. De overgang van ambachtsman naar academicus vindt juist dan plaats. Dit blijkt ook uit de advertentie van Van Mourik in de Vordense VVV-gids van omstreeks 1905 (fig. 4).

De nadruk ligt op het zuivere bereiden van de medicijnen. Het geneesmiddelgebruik is nog niet groot, hetgeen ook uit de diverse nevenactiviteiten blijkt.

Pas na de Tweede Wereldoorlog komen er meer fabrieksmedicijnen, maar nog steeds ligt de nadruk op de bereiding en de controle. Uit diverse in de apotheek aanwezige boeken blijkt dat er talloze voorschriften bestaan die hun naam ontleenen aan de voorschrijvende arts, of die gewoon specifiek voor een patiënt te zijn. De apotheek heeft in al die jaren ook een functie ten behoeve van de kraamzorg.

De namen van de kinderen die er vanaf 1950 tot 1990 op de weegschaal hebben gelegen zijn nog steeds aanwezig.

Vanaf 1980 komen er ingrijpende veranderingen op gang. Tot 1995 worden er nog steeds veel medicijnen op voorraad gemaakt. Maar in deze periode doet de computer zijn intrede in de apotheek. Daardoor wordt het mogelijk medicijncombinaties en andere voor de mens schadelijke gevolgen van medicijngebruik vooraf te bewaken. De apotheek kan steeds beter als een soort waakhond optreden namens de patiënt. Ook de voorlichting neemt een steeds belangrijker plaats in. De apotheek maakt nog steeds medicijnen voor individuele personen, hetgeen met name voor kinderen van belang is.

Toch is hiermee de cirkel bijna rond. Het beroep van apotheker is voortgekomen uit de angst van vorsten voor artsen en wat ze voor schreven. Daarom werd er een onafhankelijke deskundige aangesteld, die maakte en bewaakte wat de arts voorschreef. Dit bewaken en begeleiden van de medicatie van de individuele patiënt is tegenwoordig de belangrijkste activiteit van de farmacie.

Het pand Midwyck

Het is duidelijk dat Midwyck in eerste instantie is gebouwd als burgemeesterswoning. Ook hier komt weer de naam van de familie Gallée naar voren. De apotheek is gevestigd in het koetshuis van het gebouw. Nog altijd zijn de voederbakken voor de paarden aanwezig in de koffieruimte van de apotheek.

fig. 5: Het huis Midwijck voor 1900 (?), toen nog voorzien van ramen met grote ruiten.

Tot de komst van mevrouw Van der Woude beperkte de apotheek zich tot het koetshuis en dienden het huidige kantoor en bereidingsruimte als keuken en eetkamer van de familie Van Mourik. De uitbouw aan de achterkant van het huis, de zogenaamde tuinkamer, is er later, blijkens bouwtekeningen, in 1926 aangebouwd.

In 1963 vindt een ingrijpende verbouwing plaats, om een scheiding te maken in woon- en apotheekgedeelte. Ook komt er tweede trappenhuis. Deze verbouwing wordt uitgevoerd door een neef van Van Mourik (in 2000 nog wonend te Zetten). In 1979 is er vooral intern veel verbouwd en zijn allerlei moderniseringën aangebracht. Dit is het moment dat de kap van het huis aan de binnenkant wordt beschot en er centrale verwarming in het huis wordt aangelegd. De kamers voor de inwonende bediendes, en later assistente, verdwijnen dan ook.

Nadien zijn er nog wel wijzigingen aangebracht, maar deze zijn niet zo ingrijpend. Met name de open veranda, waar 'grootje' haar thee dronk, is later veranderd in een dichte veranda.

Het pand is in 2001 volledig opgeknapt aan de buitenkant.

Op foto's uit diverse periodes is te zien dat met name de voortuin nogal aan veranderingen onderhevig is geweest. Ook de ramen zijn in de loop van de tijd veranderd. Een zeer oude foto laat een pand zien met grote ramen en grote luiken

fig. 6: Midwijd omstreeks 1900. De ramen van het huis hadden inmiddels kleine ruitjes gekregen.

(fig. 5). Pas in een later stadium zijn er op foto's kleine raampjes zichtbaar, terwijl er dan ook kleinere luiken blijken te zijn aangebracht (fig. 6).

De grote bomen aan de voorkant van het pand zijn reeds lang geleden omgehaald. Alleen de kastanjeboom aan de zijkant van het pand is overgebleven. Echter, het bord voor de apotheek is in al die jaren, tot op de dag van vandaag hetzelfde gebleven (fig. 2).

Bronnen:

1. Wittop Koning, P., 1986 : Compendium der Nederlandse Pharmacie, uitgave KNMP.
2. Eefting, J., 1988: Vordense Kronyck, 6e jaargang no. 1, maart 1988, p. 21
3. Veenhoven, mr. J., zonder jaartal: Brieven van en aan Betje Boerhave. Uitgave: Stichting i.o. ter bevordering van het opsporen, uitgeven en verspreiden van de geschriften van Elizabeth Boerhave-Cramer. In 5 delen (1889-1906): geselecteerd en gerangschikt door mr. Jan Veenhoven. Druk : Grafisch Bedrijf Domstad bv, Montfoort.
4. Vergif-register Apotheek
5. Foto's en verhalen door anderen aan mij overgedragen.

HET PAND DORPSSTRAAT 4, 6, TE VORDEN

H.G. Wullink

In de Kronyck van december 2001 hebt u in het artikel AÔSERIEJE een en ander kunnen lezen over het reilen en zeilen van de schoenwinkel in het pand Dorpsstraat 4 in Vorden. Dat artikel handelde over het dagelijks leven in die zaak, de jaren door.

Het pand Dorpsstraat 4 en 6 omvatte twee woongedeelten en twee winkelgedeelten. In het westelijk gedeelte was de schoenwinkel en schoenmakerij, benevens woonruimte. De schoenwinkel annex schoenmakerij werd hier eerst gedreven door W.C. Olthuys, die daarvoor reeds met schoenen bezig was aan de Nieuwstad. Hij bezat namelijk ook nog looiputten aan de beek. Eind achttiende eeuw, begin negentiende eeuw looiden de schoenmakers vaak zelf nog de huiden. Na diens overlijden werd de zaak door zijn zoon, G.J. Olthuys, gehuwd met M. van den Berg voortgezet. G.J. Olthuys kampte met een slechte gezondheid en overleed op vrij jonge leeftijd, in mei 1950, waarna schrijver dezes in de zaak kwam.

In de oostelijke helft – Dorpsstraat 6 – was naast de woonruimte een sigaren- en snoepwinkel gevestigd. Deze was destijds door mw. Olthuys-Brandenburg van de familie Kost overgenomen. Zij was de echtgenote van de hiervoor genoemde W.C. Olthuys. Later werd deze voortgezet door haar kleindochter Ali Olthuys, die trouwde met Douwe Boersma. Vooral de door hen ter hand genomen ijsverkoop (soft-ijs) was een groot succes. Na het overlijden van de heer Boersma werd met de verkoop van ijs en rookwaar gestopt. Het winkelgedeelte werd een praktijk voor physiotherapie. De ijsverkoop werd door anderen voortgezet op Dorpsstraat 8.

Terug naar het pand dat toch wel ingewikkeld in elkaar zat. Wij, als bewoners van Dorpsstraat 4, hadden de beschikking over een grote kelder onder no 6. Daar kon je namelijk alleen met een vaste stenen trap via Dorpsstraat 4 in komen. Die kelder, in een L-vorm, bestond nog geheel uit gemetselde gewelven en een estrieken vloer. Het was er altijd vrij vochtig in, slakken waren dan ook geen uitzondering. Hoe oud deze kelder was, is moeilijk te zeggen, maar een schatting van 200 jaar zal er niet ver naast zijn.

Wat nog niet door verbouwing van het pand veranderd is, zal misschien dezelfde leeftijd hebben. Het dak is nog gedeeltelijk gedekt met pannen en strodokken. Op de zolder bevonden zich in de jaren vijftig van de vorige eeuw nog restanten van gasleidingen. Aan de Dorpsstraat was men in het begin van de vorige eeuw reeds een gasfabriekje rijk. De installatie waarmee gas gemaakt werd, bevond zich achter Dorpsstraat 8, toen smederij Groot Obbink, nu videotheek. Het gas werd ver-

kregen uit carbid. Hoeveel panden hierop waren aangesloten is helaas niet meer te achterhalen.

Na aankoop van het pand vond in 1961 de eerste verbouwing plaats die het front een heel ander aanzien gaf. Alles moest toen immers anders en moderner. Nu zou het oude front weer heel modern ogen. De winkel werd meteen flink groter. Een en ander werd uitgevoerd door de fa's Bielderman en Van Campen, onder architectuur van P. Bakker. Zeven jaar later werd het gehele pand nog weer onder handen genomen, waarbij de winkel flink werd vergroot en een tweetal kelders voor heel wat meer opslagcapaciteit zorgden. Vermeldenswaard is nog dat bij het uitgraven van de kelders talrijke zogenaamde 'kloostermoppen' te voorschijn kwamen, waarschijnlijk restanten van een vroeger gebouw. Ook de reparatieafdeling kreeg toen een nieuwe plaats in het geheel. Het metselwerk werd verzorgd door de fa Bielderman en het timmerwerk door A. Wesselink. Architect was W. Bielderman.

In 1975 werd achter en los van het bestaande pand een magazijn van 10 m. bij 4 m. gebouwd, voor meer magazijnruimte. Een houten garage en fietsenberging was daarnaast al tien jaar eerder gebouwd op de plaats waar vroeger een bijenschuur stond. Olthuys was een in de hele omtrek bekend en verwoed imker. In 1977 werd het gehele interieur van de schoenwinkel vernieuwd, terwijl in 1988 het gehele voorfront onder architectuur van H. Vaags door de fa. A. Bosch werd vernieuwd

In 1991 werd het pand Dorpsstraat 4 , inclusief schoenwinkel verkocht aan de fa. Giesen, te Wehl, die de zaak na een interne verbouwing voortzette.

UIT DE FRANSE TIJD

H.G. Wullink

In de Franse tijd, toen het Koninkrijk Holland ingelijfd was bij Frankrijk, waren de jongemannen ook verplicht dienst te nemen in het Franse leger. Vooral de strijd tegen Rusland vroeg nogal om soldaten en verschillende jongemannen uit Vorden moesten toen onder Napoleon soldaat worden. Elke oorlog eist zo zijn slachtoffers. Bij de diverse stukken in de archieven uit die Franse tijd is ook een lijst van soldaten die niet teruggekeerd zijn in Vorden, met vermelding van de plaats van waaruit een laatste levensteken kwam. Hier volgt die lijst:

Waander Brandenburg, 26 jaar, in dienst 08-04-1811, lancier bij de Keizerlijke Garde, laatste bericht 28-05-1813, vanuit Versailles

Hendrik Holtslag, 25 jaar, in dienst 13-10-1811 kanonnier 9e regiment, laatste bericht 02-04-1812, vanuit Leipzig

Jan Geurtzen, 25 jaar, in dienst 13-10-1811, kanonnier 9e regiment, laatste bericht 28-05-1812 Meel, in Pruisen, Polen.

Engbert Tinus Jimminck, 24 jaar, in dienst 01-03-1812, tirailleur bij de Keizerlijke Garde Laatste bericht 10-06-1812, Mentz.

Antony Wesselink, 26 jaar, in dienst 12-04-1812, soldaat 88e cohorte, laatste bericht 03-03-1813.

Antony Leurink, 26 jaar, in dienst 14-04-1812, jager 88e cohorte, laatste bericht 03-03-1813, aan de familie bericht dat hij naderhand in Wesel was.

Wolter Wolters, 24 jaar, in dienst 14-04-1812, soldaat bij het 126e regiment, laatste bericht juli 1813 vanuit Eilan, in Polen.

Hendrik Korenblik, 21 jaar, in dienst 22-09-1813, soldaat bij het 22e regiment, laatste bericht 16-10-1813, vanuit Mentz

Antony Hogenkamp, 21 jaar, in dienst 22-09-1813, pijper bij de Keizerlijke Garde, laatste bericht 1813, Frankfort.

Peter Wesselink, 25 jaar, in dienst 30-10-1811, voltigeur 126e regiment, laatste bericht 1812, Polen.

Lijst opgemaakt 17 december 1814.

Tussen de verschillende stukken die betrekking hebben op de Franse tijd bevinden zich ook enkele brieven die de soldaten vanuit hun garnizoensplaats naar huis schreven. Een ervan volgt hier:

Antwerpen, november 1813.

Waarde vrienden, broeders en zusters. Ik laat u weten alsdat in nog vris en gezont ben en ook hoop het van u ook nog vris en gezont ben en was het anders het zou mij leet wezen.

Ik krijg hier twee maal daags eten. 's Morgens om tien uur krijgen wij soep en 's meddagens aardappelen met spek. Dan krijgje wij alle twee dagen een brood van 3 pond. Het brood dat krijgen wij niet op.

Wij hebben gekregen twee paar schoenen, twee paar kousen, twee hemden, een capot dat is een mantel en een capi dat is een hoet en anders hebben wij nog niet gekregen en mijn kleren die ik heb kan ik houden.

Wij moeten twee maal daags excerceren maar als het regent dan hebben wij vrij van exercitie. Ik ben 35 uur van Vorden en ik heb geen bekenden bij mij als een van Brevort, daar ben ik in het quartier geweest. Ik heb een tractement van in de twaalf dagen negen stuivers. Men heeft het aan den toeback wel van doen. Die is hier wel driemaal zo duur als in Gelderland. Maar ik heb nog wel zes weken toeback

Doe aan vader vrienden en bekenden de kompermenten van mij en mijn aderes is: Aan Jan Geurtzen, kanonnier bij het 9e regiment 22e kompeny in de brak op het Begijnenhof te Antwerpen.

w.g. Jan Geurtzen.

'T VERHAAL VAN EEN FRET

H.G. Wullink

Harm en Gert hadden al een heel ende eeloopn veur ze dizzen zondagmaarn in't Voddense bos an 't fretteern konnen gaon. Een uur hadden zee met eur hond Ficky al zo'n betjen etippeld. Maor jao, op eur leaftied – ze waarn beide net zestiene – had dat neet zovölle te beteikenen. En a'j iets uut leefebrieje doet wo'j d'r ok neet muu van. En leefebrieje hadden ze wel in 't knienen vangen. En 't brach eur ok nog wat op. In dizzen oorlogswinter was t'r in de winkels jao naans gin vleis meer te koop. En een gebraon knientjen lustten de meeste luu nog wel.

Biej de eerste de beste wrange (knienenhöl) die ze an de kamp achter 't Schimmel tegenkwammen bleef de hond al pal staon. 't Was dan wel gin jachhond, eur Ficky, maor hee had een hele goeie neuze veur kniens. De netten wodden veur 'n dag ehaald en veur de gaten ezet waor 't knien uut kon kommen. Dat waarn speciale fretteernetten. As 't knien uut 't hol kwam en in 't net sprong zorgen een koord dat met een pinne in de grond was vaste emaaft, d'r veur dat 't net zich dichte trok en dan ko'j 't knien d'r zo uthaalen.'t Fret wodn uut de leren buul ehaald, die Harm an 'n riem um de nekke had en in 't hol lös elaoten.

't Was now ok maor effen of, roets, 't knien lei in 't net te sparteln. Harm haaln um uut 't net, met een endjen holt, dat e daorveur speciaal bije zich had, gaf e 't knien een tik achter de oorne en too was 't leaven d'r metene uut. Wieter nao de volgende wrange. Zo hadden ze in de gauwigheid al een stuk of vier kniens te pakken, too Gert opens zei: Pas op, doek ow. Een honderd meter of wat van eur vandan leep een Duitse soldaote met een geweer in de hande, schienbaor ok op streup. Ze heeln zich koest tot de soldaote achter een dich dennenbos neet meer zichbaor was. Hee had eur schienbaor neet opemarkt.

Lao'w maor maken da'w hier wegkomp, zei Harm, wiej prebeert 't in de Kieftskamp wel wieter, iej wet ok neet hoe lange dan Duitser hier nog rond schuumt. In de busse rond kasteel Kieftskamp vingen ze d'r nog een stuk of drie kniens bije. *Now kan 't veur vandage ok wel.* 't Was onderhand ok al meddag ewodden. *Lao'w maor op huus an gaon.* Ze leepn 't bos uut, de Lieferinkweg op. *Halt, stehen bleiben,* heurn ze opens een stemme. Een soldaote kwam achter een dikke buuke hen, 't lek wel denzelfden die ze eerder bije Vorden ezien hadn.

Gib mal her. De jonges mossen 't fret afgeven en de netten uut de tessen haaln. Veertien netten nog wel. Bijnao eur hele gereedschap waarn ze in een keer kwiet. De kniens leet e eur hollen. De jonges hadn 't liever andersumme ehad, maor jao, wat zo'j tegen zo'n kearl met een geweer an 'n nekke beginnen. Zo gingen de jonges zeuven kniens riever, maor een fret en veertien netten armer, weer op huus an.

In huus veteln ze eers maor niks van't veurval. Maor too Harm zien vader 's aovends zaog dat 't fret neet in 't hok zat mossen ze eur wederwaardigheden wel veteln. Maor 't zat de jonges helemaols neet lekker. Veural dat fret was een helen goeien ewes, zo ene hadn ze nog neet stik weer. Waor zol dat dierken now zitten.'s Maondags gingen ze op verkenning uut. 't Zol wel aans bij kasteel Vorden wean want daor leien die moffen jao. Dus daor maor 's ekekken. Ze zaogen daor an de bekke een stuk of wat hökke staon. Ze durven d'r neet kot bij te kommen want daor leepn 'n paar moffen op 't veurplein.

Ewacht en ewacht, tot t'r op een gegeven moment gin mense meer buuten was. Gauw nao de hökke en veduld jao, daor zat ok eur fret.'t Hok was neet op slot dus wier 't fret d'r gauw uut ehaald en in de leren zak estopt die ze uut veurzorge maor vaste met hadden enommen.'t Was effen hard lopen umme weg te kommen, maor angezien eur gin mense had ezien, konnen ze 't al gauw wat kalmer andoen 't Fret zoln ze daor bij 't kasteel 't eerste uur nog wel neet missen.'t Harte bonksen nog wel een heeln tied nao van de spanning.

Toe ze in huus veteln dat ze't fret weer op hadn ehaald veeln de olde luu zowat flauw. *At ze owlou ezien hadn, hadn ze ow dood eschotn.* Jao, jao, dat zol wel, maor't was goed af eloopn en nog jaorn later konnen ze d'r met plezier an trugge denken.

VOLK LANGS DE WEG

D. W. Borgman

Vroeger was alles volk wat er op de boerderijen kwam. Alleen de notabelen van het dorp, zoals de dominee, de pastoor, de meester van de school, de dokter en de notaris, dat was *visite*. De rest was *volk* wat er kwam.

Zo kwam er voor de oorlog een Duitser – ik meen dat hij Intermann heette – langs op een motor; een stoomfietse zeiden ze toen. Hij verkocht messen, zeisen en ander snijgereedschap. Goed materiaal, zeiden de boeren. Solinger messen waren beroemd (fig. 1). Na de 10^e mei 1940, het begin van de oorlog, is hij nooit meer geweest. Sommigen dachten dat het een spion was geweest. Het lijkt het meest waarschijnlijk dat het een Rijksduitser was, die in Nederland woonde en na de Duitse inval onder de wapenen moest.

Iemand anders die vele jaren langs kwam, was Massen, *de borstelkearl uut Aalten* (fig. 2), met allerhande borstel- en bezemwerk. In het begin kwam hij op de fiets, later met de *stoomfietse* en op 't laatst met een bestelauto. Hij had zijn fietstassen en voor- en achterbagagedragers vol bezems en borstels. Op zijn schouder droeg hij een riem waar het kleine spul aan hing. Kleine en grote verfkwasten, hoekwitters, witkwasten, luiwagens, enzovoort. Je kon het zo gek niet bedenken of hij had het en anders bracht hij het mee. Thuis, in Aalten, hadden ze een borstel- en bezemmakerij waar ze alles maakten. Vooral dat kleine spul aan de riem had voor ons als kinderen een grote aantrekkingskracht.

Vooral die riem kon hij met enige gratie van zijn schouder nemen en op de grond uitspreiden. Hij had zo zijn vaste adressen waar hij zijn onverkochte waar achterliet en met de lege fiets huiswaarts keerde. De volgende morgen kwam hij dan weer bepakt en bezakt terug. Hij maakte dan eerst het kleine spul met touwtjes aan de riem en de rest ging in de fietstassen. Hij kwam steevast twee maal per jaar langs. Het was ook een man die mooi en smakelijk kon vertellen.

Op 31 januari 1938 was hij ook bij ons. Daar waren ze aan het dorsen. Vroeger had je daar de halve buurt bij nodig. Opeens was er toen een buurmeisje aan komen hollen, roepend: *Er is een prinsesje geboren! Er is een prinsesje geboren!* De buurjongens waren zo boven uit de berg gesprongen en mijn vader had de dorsmachine maar stil gezet. Er werd meteen een borrel op gedronken en toen waren ze gaan feestvieren bij de buurman op de deel. Daar was alles al in gereedheid gebracht in afwachting van de geboorte van de prins of prinses. Dit voorval werd nog vaak *opgehaald* als hij bij ons kwam Massen heeft nog tot op hoge leeftijd, tot in het begin van de jaren negentig van de vorige eeuw, zijn klanten bezocht.

Een ander die ook tot op hoge leeftijd zijn klanten bezocht was *klompenkearl Stoltenborg*, uit de Velswijk. In het begin had hij alleen maar blanke klompen,

fig.1.: Garantiebewijs van Carl Ittermann, betreffende de verkoop van een zicht.

later waren er ook geverfde en verkocht hij ook laarzen, schoenen en alles waar je maar op lopen kon. Dat was een heel andere figuur, een beetje melancholiek. Hij is oud geworden en kwam trouw langs. Op het laatst had je de indruk dat hij meer kwam om een praatje en de koffie, dan om zijn handel. Zulke mensen die altijd langs de weg de kost hebben verdiend kunnen niet thuis zitten. Het gaat met hen net als met oude soldaten, ze sterven niet maar ze verdwijnen.

Verder had je stoelenmatter Wentholt uit Zutphen. Die kwam op gezette tijden langs. Grootmoeder, of moeder ging met hem de matten van de stoelen bekijken. Hij haalde er een aantal uit en installeerde zich met zijn biezen en de stoelen buiten in de zon, als het mooi weer was en anders in de schuur. Hij stopte een flinke pruim achter de kiezen en begon de stoelen te matten. Soms moest er een hele nieuwe mat op, andere kon hij *uitstukken*, zoals ze dat noemden. Dan kwam er een klein stukje nieuwe biezen tussen. Onderhand spuwde hij flink om zich heen van de pruim. Die biezen moesten wat opgedraaid worden tijdens het matten. Mijn grootvader zei altijd dat Wentholt dat pruimen nodig had om de biezen soepel te houden. Mijn grootvader pruimde trouwens ook. Die gebruikte hem *koud*, zeiden ze vroeger.

Ook kwamen er allerlei garen-en-band-vrouwjes aan de deur met allerhande koopwaar in een tas of koffer, zoals elastiek, knopen, drukknopen, garen en band, sokophouders, bretels, sluitspelden, enzovoort. Als het net zo rond de middag

was vroegen ze om wat middageten of een boterham, wat ze meestal ook wel kregen. Soms vroegen ze om wat *vettigheid*, ze bedoelden dan wat reuzel of rundvet. Ook dat kregen ze dan wel eens. Heel wat van die vrouwen zeiden dat ze een dochter van Wentholt de stoelenmatter waren, want die kenden de boeren allemaal wel, wat natuurlijk niet waar was, want dan zou Wentholt *wel een harem moeten hebben gehad*, zei mijn grootvader.

Echte marskramers, die met een kist op de rug langs kwamen, kan ik mij niet meer herinneren. Maar de verhalen daarover nog wel. Dat moeten ook mooie figuren zijn geweest. In openluchtspelen worden ze nog wel eens ten tonele gevoerd.

Verder had je nog de scharenslijpers, die langs kwamen om de scharen en mesen te slijpen. Dat moest dan wel ter plaatse gebeuren. Meegeven was niet aan de orde, want dan werd het wel eens vergeten om terug te brengen. Door ervaring werd men wijs. Sommigen hadden een slijpsteen op de fiets. De fiets werd dan op een standaard gezet en zo kon men met de fiets de slijpsteen aandrijven. Hoe het precies werkte, weet ik niet meer. Anderen hadden een soort bakfiets, of handkar, waar ze de slijpinrichting op hadden staan. Men kon dan met de voet het mechanisme aandrijven, in de geest van een spinnewiel. Die lieten ze dan ook wel bij de boeren staan, in het weekend, of 's nachts. Bij ons heeft er eens een hele poos op de deel gestaan Mijn vader zei toen dat hij er maar eens zelf de boer mee op moest. Daar is niets van gekomen, want de scharenslijper kwam terug.

Daarnaast had je nog allerhande kooplui met onder andere koetouwen, staart-touw, paarderepen- en lijnen, wagentouwen en katrollen. Een ander met allerlei soorten lederwaren, als paardetuigen en rizzadels en aanverwante artikelen. Weer een ander met smeermiddelen als wagensmeer, patentvet en olie om te smeren, bruine teer, zwarte teer en carbolineum. Ook met gereedschappen, spijkers en hang- en sluitwerk kwam er wel eens iemand langs. Je kon het zo gek niet prakiseren of ze kwamen er wel mee langs de deur.

Dan kwamen er voor de vrouwen een paar maal per jaar de manufacturiers, met hun koffers vol stalen. Bij ons waren dat vooral Mellink, later Schoolderman, uit Vorden en Eiland, uit Zutphen. Tante Marie en ome Albert Mellink waren nog verre familie van ons. De tweede generatie Smeenck, die boerde op 't Spieker, was getrouwd met Margarita Albers uit Vorden, de grootmoeder van de grootmoeder van schrijver dezes. Op een of andere manier waren deze ook verwant aan de Mellink's.

Als je bij de Mellink's in de winkel kwam, moest je bij tante Marie ook altijd kofiedrinken, terwijl oom Albert de boodschappen klaarmaakte. Vooral op donderdag, de marktdag in Zutphen, kon je bij Eiland ook altijd veel mensen van buiten aantreffen aan de koffie. In de koffers van de manufacturiers zat van alles.

fig. 2.: Massen, 'de borstelkearl uut Aalten', in de jaren 80 (foto: Reinie Groot Nuelend / via mw. Annie Zweverink-Gosse-link, fam. Zweverink, van Steenkamp)

Boven- en ondergoed, zondagse- en werkkleding, stalen van lappen, voor jurken en schorten, linnen om te verstellen, teveel om op te noemen. Als er af en toe ook nog eens een ging trouwen, had de koopman een goede dag, want dan werd de uitzet besteld. Wat daar allemaal bij kwam kijken, moet een van de dames-leden van Oud Vorden maar eens op schrijven.

In de herfst kwam de turfschipper, of een familielid langs om te zeggen dat schipper Ter Wee met zijn schip dan en dan bij De Groene Jager in de IJssel lag. Vroeger had je daar nog een loswal, waar je ook zand en grint kon halen. Mijn vader ging dan met paard en wagen daar naar toe om turf te halen voor de kachel. Je had twee soorten, zachte turf, meer aanmaakturf en harde turf om te stoken. Schipper Ter Wee en zijn knecht brachten de turf in manden op de schouder over de loopplank naar de wal. Dat ging per stuk. Het hele schip was volgeladen met turf dat, netjes opgestapeld, een paar meter boven het ruim uit stak. Die turf haalde hij uit de veenkoloniën. Zo ging hij op bepaalde plaatsen met zijn schip liggen en verkocht zijn turf. Hij woonde in Bronkhorst, althans dat was zijn thuis- haven.

In die tijd kwam ook de petroleumboer langs de deur met paard en kar. Een wat hoge twee-wielige, gele kar. Cornelis van de Bunt, petroleumhandel, stond er op. Op de kar had hij een groot vat waaruit hij kon tappen. Daarnaast had hij van die hoge, vierkante blikken, kannetjes met een handvat en een tuitje. Daar kon een paar liter in. Cornelis - Kees zeiden de boeren - woonde in Zutphen, op de hoek van de Groenesteeg en de Polsbroek. Hij had een nogal gezette vrouw en de

steegjes waren smal. Als mevrouw Van de Bunt in de steeg stond, kon je er met paard en wagen niet meer door. Wij kwamen daar in de herfst om appels en peren te venten, zodoende weet ik dat.

Op vrijdag kwam Hendriks uit Zutphen met vis langs de deur. Vrijdag was vastendag voor de rooms-katholieke gemeenschap en de rest at dan ook wel vis. De vis werd per dozijn, of half dozijn verkocht. De vis was aan weeen geregen, weeen waren wilgetwijgen, waar ook manden van werden gemaakt. Op een transportfiets met een grote mand voorop werd de vis vervoerd. Die vis moest je zelf schoonmaken, schubben er af krabben en de graat er uit halen en dan bakken in de pan. Soms maakte de koopman ze zelf schoon, maar dat was meer uitzondering dan regel. Dat was meer een laatste poging om het over de prijs eens te worden. Want handelen moest je ook altijd met hem.

Verder kwamen er natuurlijk de leveranciers van veevoer en kunstmest. Ook voor zaaizaad en pootgoed had men vaste leveranciers. Met pootgoed van aard-appels kwam bij ons Jan Kettelerij uit Vorden. Vroeger was hij bij een buurman in dienst geweest. Zodoende had hij nog veel klanten in Vierakker. Jan kon je in kort tijd veel vertellen, want hij was een vlotte prater. Hij struikelde soms over zijn eigen woorden.

Vroeger kochten de boeren geen pootgoed maar haalden de poters uit de oogst van een jaar tevoren. *Nabouwen*, noemden ze dat. Bij ons in Vierakker woonde lang geleden een familie waarvan de vader boerenknecht was geweest in Baak. Toen hij ging trouwen en een klein boerderijtje voor zichzelf begon, kreeg hij van zijn boer de pootaardappels kado: *Baakse rooien* (Baakse Rode). Veertig jaar later verbouwde hij nog steeds *Baakse rooien* van zijn boer uit Baak.

Ook kwamen er natuurlijk veel kooplieden langs om wat van de boeren te kopen. Vooral koeien-, paarden-, varkens-, en pluimveehandelaren, maar dát is een verhaal op zich!

VOOR HONDERD JAAR

H.G. Wullink

In de Kronyck van december 2001 heb ik u het een en ander verteld over wat er in 1901 op gemeentelijk niveau zoal in Vorden gebeurde. In het nu volgende artikel zal ik enkele feiten uit 1902 en 1903 belichten. Veel van het geschrevene uit 1901 geldt ook voor 1902 en 1903, zoals samenstelling van de gemeenteraad, omvang van de scholen en dergelijke. Het zou teveel van hetzelfde worden als we deze feiten opnieuw zouden vermelden.

De moeite waard in 1902 zijn nog wel wat bijzonderheden betreffende de algemene begraafplaats. Zoals bekend mocht er sinds 1828 niet meer in, of om de kerk begraven worden. Dat moest buiten de bebouwde kom gebeuren en daartoe was de algemene begraafplaats op een terrein aan de Oude Zutphenseweg ingericht. Omtrent de tarieven het volgende:

Voor het luiden van de klokken bij een begrafenis werd f 10,- per tien minuten of gedeelte daarvan gevraagd. Het begraven op buitengewone uren kostte f 5,-. Wat die buitengewone uren waren wordt er niet bij vermeld. Een gedenkteken van steen, hout of ijzer op het graf kostte f 25,-. Voor een graf voor onbepaalde tijd diende men f 25,- te betalen, voor tien jaren was de prijs f 3,-.

Zo ontving de gemeente in 1899 aan rechten f 98,55; in 1900 f 164,80; en in 1901 f 463,70. Dit laatste bedrag was zo hoog door de verkoop van ruimtes voor de grafkelders van Van der Borch en Brants. De kosten van de begraafplaats worden ook nog vermeld. De uitgaven bedroegen gemiddeld f 76,25; de wedde van de opzichter was f 100,-; aan assurantie betaalde men f 3,50. Daar kwam nog bij de rente van het geleende kapitaal van f 19.000,- á 31/2 % voor verbouw doodgraverswoning = f 67,50. Maar gemiddeld was een en ander zo'n beetje kosten-dekkend. In 1903 werden er 50 op de algemene begraafplaats begraven en 3 op de rooms-katholieke begraafplaats.

Eveneens in 1902 (raadsvergadering 20-05-1902) kwam het oude brandspuitenhuisje ter sprake. Er was een brief van het college van kerkvoogden binnen gekomen met het verzoek het brandspuitenhuisje af te mogen breken in verband met de restauratie van de kerk. Tevens wordt er op gewezen dat het terrein aan de noordzijde van de kerk door de aanvoer van bouwmaterialen voor de bouw van de school, zeer gehavend is en vaak onbegaanbaar.

B. en W. stelden voor om het huisje af te laten breken door de kerk en de afbraak ten goede te laten komen van de burgerlijke gemeente. Het raadslid G. Meulenbrugge vindt dit onbillijk. Hij stelt voor het huisje voor afbraak te verkopen en het terrein in goede staat op te laten leveren. Aldus wordt besloten.

In de raadsvergadering van 9 september 1903 wordt een klacht betreffende het arrestantenlokaal behandeld. Mevr. Overvoorde ondervond teveel geluidshinder van dit lokaal. Er wordt gesproken over dubbele ramen en het dichtmetselen van een deur. Ook komt een nieuw lokaal ter sprake (kosten f 1,000,-) maar of het klagen dan over is, is niet zeker.

Op de begraafplaats veroorzaken konijnen nogal wat overlast: er wordt f 82,20 uitgetrokken om de afrastering te herstellen.

In de vergadering van 22 augustus 1903 wordt een schrijven van de Oudheidkamer in Zutphen behandeld. Deze verzoekt namelijk om steun.

De voorzitter stelt voor een oud vaandel, in 't archief dezer gemeente berustend, daarvoor in bruikleen af te staan, benevens een oude stok, de vrijheidsboom voorstellende, waartoe met algemene stemmen wordt besloten.

Ook in 1903 waren er diverse gelegenheden waar men alcoholische dranken kon verkrijgen. Dat blijkt uit een staat met de vermelding van de vergunninghouders en het vergunningrecht:

A. Enzerink	f 62,50
J.H. Wahl	f 25,-
A.J. Ensink	f 50,-
L. Brandenbarg	f 75,-
E.J. Weijers	f 25,-
J.G.A. Meijer	f 50,-
S. Philips	f 25,-
H. Seesing	f 25,-
Wed. H. Tjoonk	f 25,-
J. Boerkamp	f 50,-
Wed. Dommerholt	f 25,-
B.M. Eijkelkamp	f 37,50

Ook dit jaar kan er ingeschreven worden voor de levering van kolen aan de scholen. Barendsen schrijft in voor f 86,- en Thate voor f 83,-. Men wil het wel aan Barendsen gunnen als hij ook voor f 83,- levert.

Aan Hassink, schoenmaker, wordt verzocht de mestvaalt naast de bewaarschool op te ruimen. De gemeente heeft hierover een brief ontvangen van de gezondheidscommissie in Lochem.

Van baron Van der Borch, van Vorden is een verzoek binnen gekomen om Voskamp te mogen herbouwen (het is nu - honderd jaar later - gesloopt ten behoeve van industrieterrein).

Van H. Seesing in Delden is een verzoek binnen gekomen om het volksfeest ter gelegenheid van de verjaardag van H.M. Koningin-Moeder te mogen houden op 5 augustus, daar 3 augustus op een zondag valt.

Een aantekening over het drinkwater

Het drinkwater is hier welwater, uit putten. Het is blank en meest zuiver van smaak, soms wat geelachtig van kleur in veenstreken of daar waar veel ijzererts in de grond zit. Op enkele plaatsen bleek het bedorven door de nabijheid van grachten of mestvaalten, ook wel door de in de put gegroeide boomwortels.

En, tenslotte, wat de nijverheid in 1903 betrof:

Er waren in Vorden: 1 korenmolen met stroom, 4 korenmolens met petroleum-motor, 1 varkensslagerij en worstmakerij en 5 kleine leerlooiers, waarvan 1 met elektrische aandrijving.

VERENIGINGSNIEUWS

SCHENKINGEN

Van de volgende personen werd materiaal ontvangen voor ons archief:

Mevrouw H. van Asselt-Wiltink, De Voornekamp 10: een oude geografische kaart van Nederland, weergevende TBC-sterftcijfer, per gemeente, gedurende de periode 1901-1908.

Gerrit Koerselman: diverse historische stukken en foto's betreffende de vroegere Winkeliersvereniging in Vorden.

MEDEDELINGEN

TENTOONSTELLING IN KASTEEL HUIS BERGH, IN 'SHEERENBERG

Van 29 maart t/m 15 juni 2003 is er in Huis Bergh een tentoonstelling over EEN ANDERE KIJK OP DE 18E EN 19E EEUWSE MODE, COLLECTIE JACOBA DE JONGE.

Wie modebewust is, wil verrassen door net iets anders te dragen, zwieriger, persoonlijker. Tegenwoordig laat de mode ons vrij om zelf te combineren en te variëren. Wie in iets heel anders dan anders verschijnt, ondervindt daarvan geen sociale gevolgen. Dat past in onze maatschappij waar individuele ontplooiing voorop staat. In vorige eeuwen was dat anders; men moest zich voegen in de strakke sociale structuur om niet als zonderling beschouwd te worden. De ruimte tussen aanpassen en opvallen was klein, maar de grote keuze in kleuren en versiering bood toch mogelijkheden om verrassend anders te zijn. Hoe? Dat ziet u op deze tentoonstelling.

Openingstijden:

29 mrt t/m 31 mei, vrijdag, zaterdag en zondag: 13.00-16.00 uur.

1 t/m 15 juni iedere dag: 13.00-16.00 uur.

1^e en 2^e paasdag en 1^e en 2^e pinksterdag: 11.00-16.00 uur.

Meivakantie: 26 april t/m 4 mei: iedere dag 13.00-16.00 uur.

Op gezette tijden zijn er rondleidingen langs de kunstverzameling van Huis Bergh o.l.v. een gids.

Entree tentoonstelling en rondleiding door het kasteel:

Volwassenen: € 7,-. 65+: € 6,-. Kinderen tot 13 jaar: € 3,-.

MIEN APPELBEUMKEN

Mien appelbeumken hef ebluud
is dat niet onwies vlot!
Merakels zo dat beumken is egruud.
Vegangen harfs nog he'k um pas epot.
't Zal mien beni'jen wat de harfs mien breg
an graozeri'je zoer of zute
Een naober hef al tegen mien ezeg:
Noe Max, iej ziet ze maor temute!
Ik bun op appels raozend dol,
ik doe veur Eva heel niet onder
Mien zit de beume dan ok nooit te vol,
behalven dan met slangen. Wat een wonder

Slangen heb zo'n aaklig lief,
zo glad en ok zo kold
En at ze ow biet dan wod iej stief
en helemaols neet old
Mien appelbeumken hef ebluud,
ik kriege appels meer as zat
En as t'r is gin appels gruuit?
Och jao, dan he'k pech ehad.

Uut: HARFSBLUUI, deur Max Holt; uitgeverij W. van Keulen, Zelhem.